

POVOLÁNÍ ABRAMA

Převod materiálu

Pavel Klinecký

Pořadí v lekci

6

1. Klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti

- **abrahamovský (resp. praotecký) cyklus** představuje v souvislosti s dosavadním vyprávěním zásadní „změnu optiky“. Zatímco doposud se vyprávěči snažil sledovat „celé lidstvo“ (Gn 10,32), „všechnu zemi“ (Gn 11,1), nyní se rozhodl vyprávět o Bohu a jeho lidu na rovině příběhu jedné rodiny. I když jde o modelové společenství, neztrácejme se zřetele tuto konkrétnost. Uprostřed mnoha národů si všímá tohoto jednoho „národu“. Jemu a skrze něj vyslovuje svůj záměr, ostatní jsou na toto jedno společenství svým způsobem odkázáni. A naopak: toto jedno společenství ve svých lepších chvílích ví, že tu není samo pro sebe, ale právě i pro ty ostatní.

- Abram převodně sloužil cizím bohům (Joz 24,19). Nebyl tedy předem nějak zvláštně vybaven, byl **pohan**, kterého si Hospodin zavolal (vyvolil), a Abram se užil odpovídat

- **Abramův příběh** není psán jako reportáž, ale jako vyznání víry a pozvání k víře. Jeho situace je modelová, uží nás hledí přizorem Božích zaslíbení do budoucnosti s nadějí, i když se zatím nezdá, že se Boží již plní v plném rozsahu. Abram však neputuje do nejistoty. Ví, že směřuje do země, a ví, že jeho život má úkol (smysl): stát se požehnáním. Není to věčný Ahasver. Smysluplnost svého počinání vyjadřuje stavbou oltářů zasvěcených Hospodinu.

- **země, rodiště, dům otce** (12,1) – Abram se nepohybuje v chaotickém primitivním dávnověku, nýbrž uvnitř nábožensky, kulturně a právně strukturované společnosti. Za jednotlivými termíny máme vidět určité právní, kulturní a náboženské vztahy. Jde o tři oblasti, které mohly jeho svazovat: státní a mateřská božstva, ideologie (země); zvyky, psané i nepsané zákony, privilegia domorodců a menší práva přistěhovalců a cizinců (rodiště); vázanost na otcovskou autoritu a domácí zvyklosti: otec kněz, manžel patriarcha, rodové a rodinné právo (dům otce).

- **vyjitím z Cháran** se Abram stává cizincem, hostem (obecně to platí pro celý Izrael – Ž 39,13; Lv 25,23). Na jedné straně je znevýhodněn, má méně práv než domorodci. Jako cizinec je však ve výhodě, že díky víře hledí kriticky na civilizační, náboženské danosti. (Tak jako Poutník v Komenského Labyrintu.) Ze svého odstupu si všímá toho, co ostatní již ani nevnímají, a vidí věci nové: jako něco nesmyslného nebo naopak „požehnaného“.

- **stať se požehnáním** (12,2) – Hospodin slibuje, že Abram – Izrael prožije mnoho dobrého a navíc se stane druhým pomoci (nikoli překážkou) na jejich životní pouti.

- **velké učiním tvé jméno** (12,2) – V navázání na Gn 11,4 můžeme Abramův příběh chápat jako protipolohu lidské snahy učinit si jméno sám, vlastním nábožensko-budovatelským výkonem. Protipolohou vyprávění o stavbě babelské věže není až letní div (Sk 2), ale už vyprávění o abrahamovském lidu, který získá velké jméno. Neskončí v rozptýlení po celé zemi (Gn 11,4), jeho zvláštnímu příběhu je zaslíbena jedinečná budoucnost. – Diaspora nemusí být prokletím. Integrující mocí je Boží požehnání. Podobně když Vzkříšený posílá učedníky do diaspor, také nejde o rozptýlení v záporném smyslu, protože vyslání v sobě nese požehnání, příslib jeho přítomnosti až do konce věků (Mt 28,20).

- **požehnám těm, kdo žehnají tobě** – Uprostřed „světa národů“, které se rozbíhly do celého světa a ztroskotaly právě v tom, když si chtěly vybudovat jednotný náboženský a společenský systém, Bůh začíná

znovu – s jednou rodinou, která se má stát zvláštním společenstvím. Kdo jeho zvláštnost rozpozná a zažene se ptát po Bohu Abrahamovu, ten potká i zvláštní moc požehnání. Kdo onomu příběhu bude stavět do cesty překážky, zahradí si i možnost Boha, kterého příběh potká.

2. Úskalí příběhu

- Abram není „vzor“, i když o něm oprávněně mluvíme jako o „otci víry“. Víra podniká „exodus“, rozchází se se „starým dobrým“ pohanstvím. Příběh o Abramově selhání v Egyptě (Gn 12,10nn) dosvědčuje, že Abram poté, co uposlechl, není ještě „za vodou“, nemá jednoduše vyhráno. Biblické vyprávění nám nedovoluje, abychom byli pyšní na svou vyvolenost, že „jsme vítězci“, zatímco ostatní ještě nedosáhli naší duchovní úrovně. Navíc povoláný Abram přijme požehnání od pohana Melchisedeche (Gn 14,18).

- Na Abramově životě víry se vyjevuje, proč není jedno, kterému bohu sloužíme, a zároveň, že pohany nelze pohrdat. Odmítání pohanských praktik a důsledků v sociálních vztazích není důvodem pro nesnášlivost a pocity nadřazenosti. Abram staví oltáře, není však násilím oltáře jiných, ale usiluje o spravedlnost (21,22nn), bojí se násilí (21,1nn), trestá nespravedlnost (14,1nn), zápasí o odpuštění druhým (18,16nn).

- Pro pohany užívá ekumenický překlad poněkud degradujícího označení „pronárod“ (hebr. gój). I když žele SZ rozlišuje „vyvolený lid“ a „ostatní národy“, nejde o náboženskou či národnostní povýšenost. V praoteckých příbězích hraje tato podvojná důležitou roli. Jakékoli interpretaci ve smyslu nadřazenosti brání už samotná skladba příběhu, když „otcové víry“ občas dostanou lekci „správného chování“ od představitelů pohanů (např. Abram od faraóna).

3. Pomůcky:

Obrázky různých domovů; a? každé dítě namaluje svůj domov a také domov, o kterém sní.

5. Osnova vyprávění pro mladší děti

I. Motivace

II. Abram a Sára

III. Abram slyší Boží řeč a jde i se Sárrou

IV. Dlouhá cesta

V. Abram v zemi zaslíbené staví oltáře

6. Motivační uvedení do příběhu

Proč se lidé stahují? Proč se stahují do vzdálených míst?

Co přitom opouštějí a co nalézají? Kdy a kde můžeme být šťastní?

Táhne vás to do nějaké jiné země? Chtěli byste tam bydlet stále?

Vyprávění

I. Cestování

Cestujete rádi? Jak daleko? Na jak dlouho? Kdo z vás je raději doma? A kdo se domů rád vrací? Skoro všichni? Vždycky to na začátku cesty vypadá, že tam budeme chtít zůstat co nejdéle (jak dlouho byste chtěli zůstat na horách, u moře, na dobrém táboře) a jak rádi za čtrnáct dní, nejdéle za měsíc vítáme svou domácí postel, koupelnu, svůj příbor... Což teprve mámu a tátu, bráchu a sestru, kočku i psa - prostě domov!

Lidé rádi cestují - když nemusí, když chtějí. Trampové (z angl. „tramp“ - dlouhá chůze, pšky), vagabundi (z lat. vagus - tulák), němeští skauti (něm. Pfadfinder - hledači stezek, cest) jsou toho důkazem. A což teprve těch filmů o cestování (road-movie), cestopisů, písniček (V nohách mám už tisíc mil, Už přijíždí vlak Boží)!

Cestování však může být i smutné, někdy strašně smutné. Ale ne, když se člověk loučí a ví, že za týden je zase doma. Teba když se loučí na dlouho a neví, jestli se vůbec někdy vrátí a uvidí s těmi, které opouští. Vzpomenete si na nějaké smutné cestování? Víte, co to byly „transporty“ ve 2. sv. válce? Nebo „pochody smrti“? (Může následovat krátké vysvětlení.)

Rozdíl mezi cestováním radostným a smutným je asi ve dvou věcech: Za prvé jestli člověk cestuje dobrovolně nebo ne, a za druhé jestli se má kam vrátit, jestli má domov. Skauti, trampové, my na prázdninách nebo škole v přírodě jedeme dobrovolně a máme se kam vrátit, cestování je fajn. Ti, kdo museli do transportů, cestovali násilně a věděli, že domů se nevrátí. To bylo zlé cestování.

Tak je to skoro vždycky, když člověk dělá něco dobrovolně, protože chce, dělá to i rád. Naopak, když něco nechce, ale musí dělat, je u toho otrávený.

V bibli je příběh o jednom muži, který cestoval, a vůbec se nedá říci, jestli dobrovolně nebo nedobrovolně, rád nebo nerad. Nedá se ani jednoduše říci, jestli měl domov, jestli se měl kam vrátit... Zvláštní cestování!

Ten příběh je v Bibli hned na začátku, protože ukazuje, co znamená biblické „vůl v Boha“.

II. Abram se stěhuje poprvé

Abram už se jednou stěhoval. Stěhování je těžké cestování! Člověk sice ví, že nějaký domov měl a zase mít bude, ale neví, jestli si na tom novém místě zvykne. Už jste se někdo stěhoval? Bylo to fajn? Něco možná ano, ale stejně se každý, kdo se musí stěhovat, trochu bojí. Co když si tam nezvyknu? Co když mě tam nebudou mít rádi? Co když mě - třeba ve škole - spolužáci v nové třídě nevezmou, chodili spolu od první třídy, znají se spoustu let a teď mezi ně půjdu já, úplně cizí...

Poprvé se Abram stěhoval už jako dospělý. S celou rodinou, s tátou, s manželkou, synovcem. Šli skoro všichni, kdo se měli rádi, nikomu se po druhém nemuselo stýskat. Přistěhovali se z jednoho místa do druhého, z Ur do Cháranu. Asi se ta místa nějak zvlášť nelišila, jedno měli jejich obyvatelé společné: vyznávali měsíční božstvo. To znamená, že měsíc byl pro ně bůh a lidi se mu klaněli, nosili mu dárky, a vůbec s tím byly spojeny různé slavnosti, obyčeje, tradice. Těba jako u nás s Vánocemi a Velikonocemi. Jenže tady byl tím oslavovaným měsíc. Měsíc je fajn, hlavně v úplňku, ale uctívat jej jako boha? Abram se stěhuje, protože jde otec a všichni, snad jde dobrovolně a rád. Chce jít s ostatními. To bylo jeho první stěhování.

III. Abram se st?huje podruhé

Když se Abram má st?hovat podruhé, nem?žeme ?íci, jestli cht?l nebo ne. Jak to bylo? Šel dobrovoln?? Nebo musel, n?kdo mu to na?ídil? Pro? šel?

Abram šel, protože mu to ?ekl Hospodin. To znamená: Abram si to nevymyslel sám. On sám nejprve necht?l. Hospodin cht?l. Musel se Abram st?hovat? ... Mohl ?íci: „Nejdu, a? jde n?kdo jiný, já nechci. D?ležit? je, co já chci nebo nechci.“ Abram také mohl d?lat, že neslyší. A také mohl doopravdy neslyšet. Sta?í si ?íci 'žádný hlas nebude', pustím si rádio nebo se p?jdu koukat na n?jakou st?íle?ku v televizi - a ten tichý Boží hlas unikne. Pán B?h na nás nek?i?í.

Ale Abram šel a st?hoval se, protože mu to ?ekl Hospodin, s celou svou rodinou. Kam? Abram to v?d?l i nev?d?l. Nemohl ukázat na map?, kde leží ta zem?. Ale co v?d?l, sta?ilo mu: že mu Hospodin ukáže sm?r i cíl.

IV. Dárek na cestu - požehnání

Abram šel také proto, že mu Hospodin n?co slíbil. Co asi? Co by mohl Abram chtít, aby mu Hospodin slíbil? Aby cesta dob?e dopadla - když už p?jde, aby m?l n?jaký slušný dopravní prost?edek (velbloudy), aby bylo na cestu slušné po?así, aby je nep?epadli lupi?i?

Abram dostal slíbeno n?co, na? ani ve snu nepomyslel. „Staneš se požehnáním!“ Rozum?jte, ne „já tob? požehnám“, cestování a st?hování se ti poda?í, ale „ty se staneš požehnáním“.

Bylo to Abramovi k n?emu dobré? Takový slib - zaslíbení? ... Abram?v život dostal smysl a cíl. Abram v?d?l, pro? žít. Nemusel si to vymýšlet, nemusel hledat, jak by se stal d?ležitým, slavným, aby ho ostatní m?li rádi, aby si ho vážili. Abram necht?l být „pan N?kdo“, nebojoval o to, ned?lal kariéru (jako ti, co stav?li v?ž do nebe v Babel) a p?esto, práv? proto byl pan N?kdo! Protože poslechl Hospodin?v hlas.

Musel ud?lat n?co pro to, aby slyšel Hospodin?v hlas? Jen jedno: být p?ipravený, že Hospodin m?že promluvit. Po?ítat s touto možností.

V. Radostné st?hování

?ekli jsme, že rozdíl mezi cestováním radostným a smutným je ve dvou v?cech: jestli ?lov?k cestuje dobrovoln?, nebo ne a jestli se má kam vrátit, jestli má domov. Jak to tedy bylo s Abramem? Co myslíte, šel rád, protože dobrovoln?? Nebo musel a st?hoval se nerad? ... Bylo to jinak, že? Abram cht?l, protože Boží v?le mu byla cenn?jší. Pochopil, že není nejd?ležit?jší, co on, Abram, chce nebo nechce, ale co je doopravdy dobré. A to ví jen Pán B?h.

A jak to m?l Abram s tím domovem? M?l se kam vrátit? Do Ur ani do Cháran nemohl ani necht?l. Novou zemi neznal. Kde m?l Abram domov? Vidíte - i to je trochu jinak. Abram v?d?l, že domov není jen zem?, stát, domek nebo byt. Domov je tam, kde má Abram být, protože to chce Hospodin a protože tam je s Abramem. A taky, protože si tam mohl vzít Sárú a své v?ci. To byl hezký dárek od Hospodina, že si mohl Abram vzít s sebou to, co m?l rád. Ale musel opustit to m?sto, kde m?li m?síc za boha!

Takže Abramovo cestování bylo radostné proto, že Abram m?l rád Hospodina a v?d?l, že Hospodin má rád jeho, Abrama. To bylo pro Abrama d?ležit?jší, než co by cht?l on sám.

VI. Jak se projevuje Abramova radost

Když Abram p?išel do nové zem?, slyšel znovu Hospodin?v hlas: „Tuto zemi dám tvým potomk?m.“ (Víte, kdo je to potomek?) Abram to tam neznal, bylo to v cizin?, byli tam cizí lidé. A p?esto tam Abram postavil oltá?. Pak táhl po té zemi o kus dál a zase postavil oltá?, pak šel zase dál.

Pro? stav?l ty oltá?e? Cht?l si Pána Boha zavázat, cht?l se mu zavd??it? M?l strach, že by ho Pán B?h jinak opustil? Ne, Abram m?l radost a cht?l ji dát najevo. M?l radost, že má domov u Hospodina. A že ví, že co chce Hospodin, je d?ležit?jší a lepší než to, co by cht?l Abram sám. A taky už tím trochu plnil ten úkol, být požehnáním pro ostatní. T?eba tu zase n?kdo p?jde, uvidí oltá? a ?ekne si: ?í pak je to oltá?, že by zase m?sí?ka? Nebo jiného b?žka? Ne, to je p?ece Hospodin?v oltá?, oltá? Boha Abramova, Boha, který zná dobré cesty a u n?hož má Abram domov!

A já také, ?ekne si poutník, a vy (d?ti) také. Te? si m?žeme vzít tu figurku pochodujícího Abrama a zkusit s ní chodit. Kam jde tv?j Abram - kam tv?j - a tv?j... Kam jde a pro??

Modlitba

Hospodine, d?kujeme, že m?žeme na Abramovi vid?t, co to znamená tob? v??it. D?kujeme, že ten p?íb?h skon?il Abramovou radostí. Prosíme, a? i my máme radost, protože víme, pro? jsme na sv?t?, jaký tu máme úkol. Pomož nám, prosíme, ten náš úkol dob?e poznat a splnit. Amen.

Podn?ty pro rozhovor

- Kdybyste se museli p?est?hovat, co byste nejrad?ji vzali s sebou a co byste tam klidn? nechali?
- ?íká fará? v kostele p?i požehnání n?co podobného, jako sliboval Hospodin Abramovi?
- Jakým požehnáním se stal Abram (pop?. Izrael) pro druhé?
- Když Hospodin Abramovi požehnal, získal tím protekci, stal se šikovn?jším než ostatní?
- Když byl Abram vyvolen a povolán, za?al pohany pohrdat a byl v??i nim nesnášenlivý?
- Je to požehnané, když lidé jednají podle ur?itých zákon? a na?ízení?
- S ?ím požehnání souvisí (se službou, pomocí, vynalézavostí v pomoci, ochotou ob?tovat n?co ze svých sil a pen?z, s pomocí spolužákovi s napsáním úlohy atd.)
- Chovají se pohané vždy h??e než v??íci?
- Kdo je to domorodec, cizinec, azylant, p?ist?hovalec, ute?enec a ?ím se od sebe liší?
- Která sv?tová náboženství se hlásí k Abrahamovi?

Odkaz na pracovní list

[06 Povolání Abrama](#)

[06 Povolání Abrama - st](#)

[Abraham - Poutník](#)

Odkaz na píse?

[Mému Bohu pat?í zem, též i nebe se sluncem](#)

[N?kdo m? vede za ruku \(BTS22\)](#)

[Dál, p?ece nejdete sami](#)

[Bu? v?le tvá, bu? v?le tvoje všude tam](#)

[Odpus?, že dnes tak jako v?era](#)

Ó Pane můj, nenech mne být

Cílová skupina

Školní

Katechetické cykly

Pozvání na cestu Starý zákon 1

Biblický odkaz (kat)

Genesis 12,1–7